

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

D) FABRIKER och MANUFAKTURER.

COMMERCE COLLEGI

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR

år 1860.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. D, Fabriker och manufakturer. Kommerskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1912.

Täckningsår: 1858-1910.

1896 ändrades serien till Bidrag till Sveriges officiella statistik. D, Fabriker och handverk.

Innehåller bl. a. årlig förteckning över patent åren 1858-1884. År 1885 inrättades det första svenska patentverket, Kongliga Patentbyrån, vilken övertog registrering av patent.

Föregångare:

Commerce-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med fabriker, manufakturer och handtverkerier i riket. – Stockholm : J. Hörberg, 1832-1858.

Täckningsår: 1830-1857

Efterföljare:

Industri / af Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1913-1970. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1968.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 6: Tab. 5. Fabrikernas tillverkningsvärde 1836-1895.

S. 6: Tab. 6. Fabriksindustrin 1896-1912.

S. 7: Tab. 7. Hantverket 1896-1915.

S. 8: 12: Tab. 8: Industrin 1913-1950.

S. 14-15: Tab. 10. Antalet arbetsställen inom industrin med fördelning efter arbetarantal 1913-1950.

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

D) FABRIKER och MANUFAKTURER.

COMMERCE COLLEGI

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR

år 1860.

Innehåll

	Pag.
Inledning	1-11.
Rättelse	12.
Bilagor till Commerce Collegii underdåniga berättelse angående Fabriker och Manufakturer m. m. år 1860	13-29.
Litt. A. Jemförelse-Sammandrag för åren 1850, 1859 och 1860.....	13-17.
General-Sammandrag öfver de vid Fabrikerna och Manufakturerna befintlige stolar och arbetare samt tillverkningsvärdet för åren 1850, 1859 och 1860.....	14.
Vid nedanskrifne Fabriker hafva under loppet af åren 1850, 1859 och 1860 blifvit tillverkade.....	15-17.
Litt. B. Förteckning å de Patenter, som blifvit af Kongl. Maj:ts Commerce-Collegium utfärdade år 1860.....	18-20.
Litt. C. Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare med deras Gesäller, Lärlingar och andre Arbetare år 1860.....	21-24.
Litt. D. Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevillning, hvartill Fabrikanter och Manufakturister samt Handtverkare i Städerne och Köpingarne blifvit taxerade år 1860.....	25-26.
Litt. E. Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevillning, hvartill Fabrikanter, Manufakturister, Handtverkare och Gerningsmän på landet blifvit taxerade år 1860.....	27.
Litt. F. Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne uppgifter å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Hanverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverks-arbeten i Städer och Köpingar för år 1860.....	28.
Litt. G. Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne uppgifter å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Hanverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverksarbeten på Landet för år 1860.....	29.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

I enlighet med föreskriften i Kongl. Maj:ts för Commerce-Collegium utfärdade Nådiga Instruktion af den 28 April 1831 får Collegium, med ledning af de från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Rikets Län och öfrige vederbörande till Collegium inkomne Statistiske uppgifter rörande Fabrikerna och Manufakturerna samt

Husslöjderna och Handtverkerierna för år 1860, i underdånighet afgifva berättelse om förhållandet med berörde näringar under samma år.

För att, hvad angår *Fabrikerna och Manufakturerna*, lemna en allmän öfversigt af dessa näringars ställning under nyssnämnda år samt tillika bereda en jemförelse mellan dåvarande förhållanden och dem, hvilka såväl under det nästföregångna året som år 1850 egde rum, har Collegium låtit upprätta underdånigst bilagda Sammandrag Litt. A, upptagande för hvartera af åren 1850, 1859 och 1860 antalet af fabriker samt den dervid sysselsatte arbetare-personal, tillverkningarnes värde samt quantiteten och slagen af de hufvudsakligaste fabriksvarorna; och får Collegium, i likhet med hvad i förut afgifna årsberättelser iakttagits, särskildt i underdånighet redogöra för de, med hänsyn till quantiteten och värdet, mest betydande fabrikshandteringarne.

1:o **Klädesfabrikerna**, 99 till antalet, med 766 stolar och 2,981 arbetare, hade sistlidet år en tillverkning af 1,835,318 fot egentligt kläde, 940,497 fot diverse andre ylleväfnader, såsom doffel och drap, corderoy, casimir och satin, casinette m. m., samt 5,879 stycken shawlar, dukar och filtar, alltsammans upptaget i värde till 9,190,932 R:dr.

Klädesfabrikernas tillverkning, jemförd med de 4 nästföregående årens, utgjorde:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Kläde och andre ylleväfnader..... fot	3,381,666.	3,205,308.	2,170,338.	2,256,118.	2,775,815.
Shawlar, filtar m. m. stycken	3,473.	3,205.	4,144.	4,559.	5,879.

Norrköping hade sistlidet år 78 klädesfabriker i gång, och sysselsattes der, vid 584 stolar, 2,291 arbetare. Tillverkningen bestod af 1,511,600 fot egentligt kläde, 337,708 fot doffel och drap, 196,606 fot corderoy, 112,881 fot casimir och satin samt 21,323 fot ratin, eller tillsammans 2,180,118 fot ylleväfnad, uppskattad till ett sammanräknadt värde af 7,937,809 R:dr, som med 1,386,880 R:dr öfverskjuter tillverkningsvärdet nästföregående året. — De betydligaste tillverkningarne i nämnde stad åstadkommas af följande idkare, nemligen: Drags Aktie-Bolag för ett värde af 1,338,896 R:dr, Smedjeholmens Aktie-Bolag för 794,757 R:dr, samt Fabriksidkarne H. Wahren för 298,772 R:dr, C. T. Hoffman för 246,359 R:dr, och C. O. Nyborg för 243,379 R:dr.

De öfrige sju städer, hvarest klädesfabriker sistlidet år voro i verksamhet, lemnade en sammanräknad tillverkning af 524,163 fot kläde och andre ylleväfnader samt 5,879 stycken filtar, shawlar och dukar, hvaraf vid Wallbergs Aktie-Bolags fabrik i Halmstad 319,174 fot, till största delen groft, kläde och s. k. casinette samt 423 stycken filtar; vid J. Wahlqvists fabrik i Wexiö 82,918 fot, mesta delen groft, kläde samt 781 stycken filtar; vid A. O. Stenströms och Ph. Behrlings fabriker i Stockholm 53,256 fot, hufvudsakligen kläde, doffel, drap och ratin samt 4,470 stycken filtar, shawlar och dukar; och vid 2:ne fabriker i Nyköping 42,942 fot ylleväfnad, mest corderoy.

Vid 11 å särskilda orter på landet anlagda klädesfabriker tillverkades sistlidet år sammanlagdt 71,534 fot ylleväfnad, deraf 32,140 fot, till större delen kläde, åstadkommas vid Åhleströms fabrik nära Södertelge.

Tillverkningen vid de för *hel- och halfylleväfnad* särskildt inrättade fabriker uppgick sistlidet år till 3,110,887 fot mesta delen halfylletyg och 51,001 stycken dukar och shawlar, tillsammans värderadt till 1,501,175 R:dr, hvaraf Carlsviks Aktie-Bolags fabrik på Kungsholmen här i staden lemnade den betydligaste quantiteten, uppgifven i värde till 704,563 R:dr.

Etoffs-tillverkning idkades sistlidet år endast vid 2 fabriker i Stockholm, vid hvilka åstadkommas 87,004 fot flaggduk och flanell, värderade till 22,985 R:dr.

Införseln af hel- och halfylleväfnader har, enligt Tullspecialerne, uppgått till följande värden, nemligen:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Alngods	R:dr 5,847,076.	3,653,287.	2,208,027.	3,913,732.	3,747,968.
Dukar.....	» 1,141,909.	619,962.			

Af ylleväfnader utfördes sistlidet år för ett värde af 14,962 R:dr.

Ull, alla slag, infördes till nedannämnda belopp, nemligen:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
»	3,797,863.	2,104,669.	1,082,242.	2,011,599.	2,548,205.

och utfördes af denna vara 3,732 ».

Af ull- och kamelgarn infördes sistlidet år 311,968 ».

2:o **Bomulls- och Linneväfnads-fabrikerna.** Vid dessa fabriker, 27 till antalet, voro 2,438 stolar i gång och 1,677 arbetare sysselsatte. Tillverkningen, bestående af bomullslärf, shirting, cambrick, callico, domestics, moleskin m. m. samt bomullsdukar och shawlar, utgjorde:

		år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Alngods	fot	21,468,566.	24,932,062	24,755,189.	30,427,856.	32,452,070.
Dukar och shawlar	st.	120,183.	108,419.	65,858.	82,659.	14,629.

Sammanlagda tillverkningsvärdet för sistlidna år är uppgifvet till 4,560,845 R:dr. Den med hänsyn till kvantiteten betydligaste tillverkningen hade Norrköpings Bomullsväveri Aktie-Bolags fabrik, uppgående till 7,920,124 fot diverse bomullsväfnader. Till värdet var tillverkningen vid Rydboholms väveri i Marks härad af Elfsborgs Län störst.

Fabriksväfnad af endast linne tillverkades vid Almedahls Mekaniska väveri vid Götheborg och uppgick till 214,463 fot samt 546 stycken.

Af hvita, färgade och tryckta bomullsväfnader samt dukar och shawlar m. m. infördes för följande värden, nemligen:

		år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860 ¹⁾ .
Alngods	R:dr	3,467,508.	2,042,932.	1,729,785.	3,248,822.	3,334,507.
Stycken	»	1,068,822.	343,042.			

Bomullsväfnader, blandade med lin, inkommo sistlidet år för ett värde af 95,344 R:dr. — Utförsel af bomullsväfnader verkställdes för 43,643 R:dr.

Införsel af linneväfnad af åtskilliga slag egde rum för:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr	299,943.	138,309.	251,700.	302,739.	389,643.

Af hvitt bomullsgarn infördes:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
»	3,517,852.	1,830,965.	961,101.	950,681.	857,517.

hvarjemte sistlidet år inkommo 228,139 » färgadt bomullsgarn, deraf 67,203 » s. k. turkiskt rött.

Lin-införseln sistlidet år utgjorde 2,370 Centner.

3:o **Mekaniska Bomulls-Spinnerierna,** 20 till antalet, deraf 7 i städer, hade sistlidet år 166,966 spindlar i gång och sysselsatte 4,021 arbetare. Garntillverkningen uppgick till:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
»	12,372,791.	12,794,637.	9,492,414.	12,072,693.	14,711,345.

hvilket sistnämnda tillverkningsbelopp, enligt meddelade uppgifter, utgjorts af nedannämnde garnsorter, nemligen:

2,909,659 » af N:o 2 till och med N:o 10.
10,338,895 » af N:o 12 till och med N:o 20.
984,445 » af N:o 22 till och med N:o 30.
478,346 » af N:o 32 till och med N:o 40.

¹⁾ Häruti är icke, såsom förut, inberäknad tillverkningen vid de särskilda fabrikerna för hel- och halfylleväfnad, hvarom uppgift här ofvan är meddelad.

²⁾ Med detta år vidtog den genom 1857 års Tull-Taxa fastställda nedsättning i införselstullen å vissa slag af bomulls- och sidenväfnader.

Denna tillverknings värde är uppgifvet till 12,181,947 R:dr; och hade nedannämnda Spinnerier de största tillverkningarne, nemligen Rosenlunds och Gamle Stadens i Göteborg, Strömsbro vid Gefle, Rydahls Aktie-Bolags i Elfsborgs Län, Bergs Aktie-Bolags i Norrköping och Holmens Aktie-Bolags i samma stad, uppgående vid förstnämnda Spinneri, med 20,440 spindlar, till 1,699,460 ϵ och vid det sistnämnda, med 11,128 spindlar, till 1,121,687 ϵ .

Almedahls mekaniska linspinneri vid Göteborg tillverkade sistlidet år 207,641 ϵ linnegarn och linnetråd, i värde upptagne till 216,515 R:dr.

Införseln af bomull utgjorde:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
ϵ 16,835,520.	12,061,500.	9,953,063.	15,169,452.	19,226,177.

4:o **Segel- och Tältduksfabrikerna**, 4 till antalet med 651 arbetare, lemnade sistlidet år en tillverkning af 1,362,776 fot segel- och tältduk, deraf 315,728 fot af bomullsgarn, samt 125,500 fot buldan och pressening och 12,576 fot kojduk, i sammanräknadt värde upptaget till 526,197 R:dr. Ifrågavarande fabrikers väfnadstillverkning var:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
fot 1,704,265.	1,451,040.	1,461,353.	1,432,689.	1,500,852.

Jonsereds fabrik nära Göteborg hade äfven sistlidet år den största tillverkningen, uppgående till 1,115,705 fot segel- och tältduk, buldan m. m.

Värdet af de från utrikes ort införde segel- och tältduksväfnader, uppgifvet för år 1859 till 48,604 R:dr, uppgick sistlidet år till 75,072 R:dr; och utfördes för 2,271 R:dr segelduk.

Hampa infördes till nedanstående belopp, nemligen:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Centner 61,572.	46,332.	25,660.	49,608.	40,869.

5:o **Sidenfabrikerna**. Vid dessa fabriker, 5 till antalet och alla i Stockholm, med 328 stolar och 422 arbetare, tillverkades sistlidet år siden- och halfsidenväfnader af olika slag samt dukar och shawlar m. m., uppskattadt till värde af 930,248 R:dr. — Följande fabriksidkare hade största andelen i denna tillverkning, nemligen: Casparsson & Schmidt för 251,279 R:dr, K. A. Almgren för 206,783 R:dr, och L. J. Hierta för 206,693 R:dr.

Sidenfabrikernas tillverkningar, beräknade i kvantitet, uppgingo till:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Fot 388,084.	220,220.	156,994.	220,276.	220,530.
St. 278,288.	161,769.	94,713.	137,257.	153,296.

Införseln af färgadt och ofärgadt silke besteg sig till följande värden:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 1,023,012.	359,443.	410,721.	509,503.	836,612.

och af hel- och halfsidenväfnader:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860 *).
R:dr 1,736,502.	999,237.	765,274.	1,470,619.	1,410,200.

Utförseln af sidenvaror uppgick sistlidet år till ett värde af endast 1,012 R:dr.

6:o Af **Bandfabriker** funnos sistlidet år 11, deraf 9 i Stockholm. Sammanlagda tillverkningen af siden-, bomulls- och ylleband är uppgifven i värde till:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 81,609.	77,305.	64,084.	55,986.	93,733.

*) Se Noten 2, sid. 3.

Bolaget Engström & Comp. vid Munkedal i Götheborgs och Bohus Län samt Fabriksidkarne i Stockholm C. W. Fagerlin och K. A. Almgren hade sistlidet år de största tillverkningarne.

Band af siden, sammet, bomull och ylle infördes för:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 538,069.	494,160.	329,290.	587,419.	623,478.

och utfördes band sistlidet år för ett värde af 6,970 R:dr.

7:o **Strumpfabrikerna** voro sistlidet år 16 och sysselsatte 865 arbetare. Tillverkningen, hufvudsakligen bestående af strumpor, skjortor, kalsonger, tröjor, halsdukar, mössor m. m. dels af bomull, dels af ylle, är uppgifven till följande värden, nemligen:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 444,157.	447,210.	409,267.	487,532.	611,421.

Största tillverkningarne sistlidet år hade fabriksidkarne G. Wiechel i Norrköping, J. Söderberg i Stockholm och H. Röhss i Götheborg, uppgående i värde hos den förstnämnde till 268,470 R:dr och hos den sistnämnde till 81,973 R:dr.

Införseln af strumpor uppgick i värde till:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 762,355.	520,444.	240,014.	492,352.	552,660.

8:o **Kattuntryckerierna** tillverkning, vid 13 dylika inrättningar, af diverse slags tryckta tyger samt dukar och shawlar besteg sig sistlidet år till ett sammanräknadt värde af 154,198 R:dr. Jemförd med de 4 nästföregående åren visar den, i afseende på tillverkningsquantitet, följande förhållande, nemligen:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Fot 531,924.	904,950.	421,109.	1,329,026.	1,489,840.
St. 269,892.	125,220.	5,536.	37,560.	71,760.

Fabriksidkaren J. P. Kromberg i Borås hade sistlidet år största tillverkningen.

9:o **Färgerierna**. Deras antal var sistlidet år 464; och har beloppet af erlagd färgerilön utgjort:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 1,308,636.	1,250,299.	1,095,023.	1,324,007.	1,587,171.

Äfven sistlidet år hade Almedahls färgeri vid Götheborg och Eric Anderssons i Basterås inom Marks Härad af Elfsborgs Län den största verksamheten; uppgående färgerilönen å förstnämnda ställe till 111,007 R:dr och å det sistnämnda till 63,962 R:dr.

10:o **Socker-raffineringsverken**, 12 till antalet, deraf 2 på landet, hade sistlidet år en tillverkning, som i värde uppgick till 11,924,681 R:dr. Dessa verk hafva under de sednast förflutna fem åren beredt följande kvantiteter socker utaf flera slag samt sirup, nemligen:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Socker.....	24,513,946.	24,697,846.	20,849,201.	22,280,938.	25,317,997.
Sirup	6,351,732.	5,934,226.	6,399,352.	5,369,086.	6,173,523.

De största kvantiteterna lemnade sistlidet år D. Carnegie & Comp:s sockerbruk vid Götheborg, Tanto Bolags i Stockholm, Rosendahls Aktie-Bolags i Mölndahl nära Götheborg och Landskrona Bolags, uppgående vid det förstnämnda till 8,183,046 ø och vid det sistnämnda till 4,090,496 ø socker och sirup. De i Stockholm varande 6 sockerbruk hade en sammanlagd tillverkning af 8,324,362 ø socker och 2,344,088 ø sirup.

till 820,526 R:dr. De glasbruk, som sistlidet år lemnade de betydligaste tillverkningarne, voro Reymyre i Östergöthlands län för ett värde af 151,988 R:dr, Kosta i Kronobergs län för 145,000 R:dr, Eda i Werm-lands län för 132,251 R:dr och Bromö i Skaraborgs län för 105,694 R:dr.

Glasbrukens tillverkningsvärde i helt utgjorde:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 1,102,663.	1,305,571.	1,371,928.	1,456,899.	1,515,016.

Glasvaror af åtskilliga slag infördes till nedannämnda värden:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 509,406.	525,612.	562,351.	714,158.	677,053.

Värdet af utförseln sistlidet år är uppgifvet till 16,449 R:dr.

14:o Fabrikerna för åstadkommande af papper. Sistlidna års tillverkning vid 87 dylika inrättningar, deraf 85 på landet, uppgick till 239,862 ris, 5,647,200 ϵ , 41,327 rullar och 852 bundtar af flerahanda slag samt 7,684,916 stycken, hvaraf största delen utgjordes af, vid Rikets Ständers pappersbruk förfärdigade, blanketter till sedlar, Charta Sigillata m. m. Värdet å pappersbrukens samtliga tillverkningar under de fem sednaste åren var följande:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 1,959,882.	1,946,349.	2,187,250.	2,540,454.	3,066,145.

Nedannämnda pappersbruk hade sistlidna år de betydligaste tillverkningarne, nemligen: Korndahls i Mölndahl nära Göteborg, Nyqvarns i Stockholms län, Klippans i Christianstads län och Holmens bruk i Norrköping, uppgående tillverkningsvärdet vid det förstnämnda till 948,291 R:dr och vid det sistnämnda till 217,373 R:dr.

Införseln af papper utaf åtskilliga slag uppgick i värde till:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 86,067.	106,482.	142,074.	188,922.	199,802.

och utförseln af inrikes beredt papper till:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 134,994.	112,417.	31,674.	51,342.	73,972.

Lump till pappersberedning infördes sistlidet år för ett värde af 1,400 R:dr, och utfördes deraf för 29,230 R:dr.

15:o Oljeslagerierna. Vid 43 fabriker, deraf 39 på landet, verkställdes sistlidet år pressning och raffinering af olja. Tillverkningen, bestående hufvudsakligen af lin- och rofolja samt efter pressningen erhållna Oljekakor, har under nedannämnda år bestigit sig till:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Olja..... Kannor	470,770.	441,745.	481,385.	460,443.	458,089.
Oljekakor Centner	59,808.	46,808.	53,670.	47,879.	48,924.

De betydligaste kvantiteterna olja bereddades sistlidet år vid Fabriksidkaren M. E. Delbancos tvänne oljeslagerier i Mölndahl vid Göteborg och Grosshandlaren G. Sommeli oljeslageri i Stockholm, nemligen 155,000 kannor hos den förre och 90,430 kannor hos den sednare.

Olja af flera slag infördes till följande belopp, nemligen:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
ϵ 4,261,499.	3,905,569.	2,906,008.	4,708,206.	4,578,456.

och Frö, alla slag, för

R:dr 733,122.	553,134.	416,168.	479,187.	436,147.
---------------	----------	----------	----------	----------

Utförseln af Olja uppgick till:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
af Oljekakor, till värde af: R:dr	8,666.	1,230.	2,020.	3,386.	1,352.
och af Frö för R:dr	56,857.	66,019.	308,730.	120,635.	139,585.
	88,200.	106,017.	167,953.	159,031.	86,594.

16:o **Fabrikerna för tillverkning af Porcellaine.** Tillverkningen vid de 2:ne här i Riket befintliga inrättningar af detta slag, Gustafsberg å Wermdön och Rörstrand i Stockholm, uppgick sistlidet år, vid den förstnämnda till ett värde af 500,371 R:dr och vid den sednare till 384,703 R:dr.

Sammanlagda tillverkningsvärdet för ofvannämnda fabriker under de sednast förflutna fem åren utgjorde:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr	802,042.	874,879.	749,453.	826,955.	885,074.

Införseln af utländskt porcellaine var:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
af 184,090.	193,619.	134,540.	272,455.	334,835.	

och utfördes deraf endast 3,906 af.

17:o **Såpsjuderierna**, 12 till antalet, hade sistlidet år en tillverkning af 3,834,300 af såpa, deraf vid Grosshandlaren L. Monténs fabrik i Stockholm åstadkommos 1,158,000 af.

Det uppgifna tillverkningsvärdet var följande, nemligen:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr	528,508.	647,964.	658,631.	604,166.	671,771.

Sistlidet år infördes 6,823 af såpa och utfördes 4,668 af.

18:o **Stearinljus-fabrikernas** tillverkning vid 3 sådana inrättningar i Stockholm har uppgått till:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
af 354,000.	434,000.	375,000.	530,000.	677,000.	

Fabriksidkaren J. Michaelsson hade äfven sistlidet år största tillverkningen, uppgående till 300,000 af.

19:o **Mekaniske verkstäderna** voro sistlidet år 71 till antalet, deraf 6 på landet. Tillverkningen, bestående af Jernångfartyg, Ångmaskiner, Ångpannor, Jernvägs-, Gas- och Vattenlednings-materiel, finare och gröfre gjutgods, reparations- med flera arbeten af mångfaldig art, har under sednaste fem åren uppgått till följande värden, nemligen:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr	2,764,477.	3,311,308.	2,901,160.	3,256,386.	3,580,355.

hvarförutan, enligt hvad Collegium särskildt inhemtat, tillverkningen vid Motala mekaniske verkstad sistlidna år uppgått till ett värde af 1,121,200 R:dr. De öfrige mekaniske verkstäder, som sistlidet år hade de största tillverkningarne, voro Nyköpings verkstad, J. & C. G. Bolinders samt Bergsunds i Stockholm och Alex. Keiller & Comp:s i Göteborg, uppgående tillverkningsvärdet vid den förstnämnde till 553,364 R:dr och vid den sistnämnde till 335,598 R:dr.

Införseln af redskap och maskiner uppgick till nedannämnda värden, nemligen:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr	1,154,604.	1,401,096.	667,061.	1,193,332.	1,135,899.

Utförseln af redskap och maskiner sistlidet år besteg sig till ett värde af 38,465 R:dr.

20:o **Porterfabrikation** bedrefs sistlidet år vid 2:ne bryggerier, det ena vid Götheborg och tillhörigt Bolaget D. Carnegie & Comp., det andra vid Cathrineberg nära hufvudstaden, hvilket eges af ett Aktie-Bolag. Tillverkningen af porter har under nedannämnda år uppgått till följande värden, nemligen:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 729,636.	776,535.	625,818.	499,286.	579,590.

af hvilken sistnämnda summa 454,590 R:dr belöpte sig på förstomförmålda bryggeri.

Införseln af porter och andre ölsorter utgjorde:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Kannor 63,820.	55,513.	26,631.	32,562.	31,490.

Utförseln af sådane drycker sistlidna år uppgick till 1,038 kannor.

Tillverkningarne vid alla öfrige inhemske fabriks- och manufaktur-inrättningar af flerahanda slag, hvilka icke blifvit här specifikt upptagne, hafva sistlidet år uppgått till ett sammanräknadt värde af 3,829,109 R:dr, och utgjorde antalet af dessa inrättningar 889 stycken, hvarvid 5,232 arbetare varit begagnade; hvarjemte med idkandet hufvudsakligen af jern- och metall-manufaktur i Eskilstuna fristad 169 mästare och qvinnor, som drifva verkstad, samt 888 mantalsskrifne arbetare eller tillsammans 1,057 personer varit sistlidet år der sysselsatte.

Af här ofvan meddelade uppgifter och det sammandrag, som innefattas i underdånigst bifogade tabell Litt. A., inhemtas, att antalet af fabriker och manufakturer i Riket år 1860 uppgått till 2,509, för hvilkas drifvande 30,757 arbetare varit sysselsatte; att de vid väfveri-fabrikerne begagnade stolar utgjort 4,710 stycken, samt att, oberäknadt det för Motala mekaniska verkstad upptagna tillverkningsvärde, 1,121,200 R:dr, fabriks- och manufaktur-tillverkningarnes sammanräknade värde ifrågavarande år uppgått till 67,988,020 R:dr eller det högsta belopp, som hittills under något år förekommit.

Förhållandet i omförmålda hänseenden, jemfördt med det som egde rum år 1850 samt hvarterda af åren 1856—1859, visar sig sålunda:

	år 1850.	1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Fabriker och manufaktur- verkstäder Antal	2,513.	2,462.	2,394.	2,463.	2,478.	2,507.
Stolar..... »	2,904.	4,666.	4,291.	3,758.	4,217.	4,710.
Arbetare »	23,427.	28,953.	27,433.	25,808.	29,314.	30,701.
Tillverkningsvärde R:dr	36,431,991.	60,980,634.	64,621,038.	52,709,541.	59,024,303.	67,988,020.

De fabriksnäringar af större omfattning, som under nyssnämnde tidrymd i synnerhet visat en stigande utveckling, äro bomullsväfnadsfabrikerna, bomulls-spinnerierna, mekaniske verkstäderne, pappersbruken, läderfabrikerna, tobaks- och snus-fabrikerna samt sockerbruken.

Öfver de af Collegium under loppet af år 1860 utfärdade patenter bifogas underdånigst en förteckning Litt. B.

De under Litt. D. och E. underdånigst bifogade sammandrag utvisa den bevillning till Eders Kongl. Maj:t och Kronan, som Fabriks- och Manufaktur-idkarne, särskildt i Städerna och Köpingarne samt särskildt på landet, i och för deras rörelse år 1860 påförts. Sammanlagda beloppet af sådan bevillning uppgick till:

år 1850.	1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
R:dr 69,664.	63,179.	65,845.	66,179.	63,442.	65,573.

Vidkommande dernäst *husslöjderna*, bland hvilka väfverinäringen intager främsta rummet, har af de från Tullkamrarne i Borås och Ulricehamn inkomne uppgifter å mängden af de inom Elfsborgs Län tillverkade och afstämplade samt till andre orter förpassade husväfnader inhemtats, att denna tillverkning utgjort:

	år 1850.	1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
af bomullstyger fot	14,528,302.	27,072,736.	23,270,120.	18,136,784.	22,100,610.	22,147,290.
» linneväfnader »	825,704.	828,324.	840,554.	619,848.	706,318.	647,382.
» ylleväfnader »	1,176,114.	1,197,822.	930,952.	587,738.	567,566.	605,520.
Tillsammans fot	16,530,120.	29,098,882.	25,041,626.	19,344,370.	23,374,494.	23,400,192.
samt af bomullsdukar stycken	1,448,928.	1,626,648.	1,338,324.	1,356,252.	1,331,856.	1,501,764.

I afseende på husväfnadsslöjden inom Rikets öfriga Län hafva, liksom under föregående åren, mer och mindre fullständiga uppgifter inkommit å de väfnadsquantiteter, som utöfver orternes egna behof blifvit åstadkomna och till andre orter afyttrade, hvilket, efter hvad anmaldt blifvit, icke alltid kunnat med säkerhet bedömas; men Collegium har likväl ansett sig böra, såsom hittills egt rum, här upptaga de väfnadsquantiteter, som, enligt de inkomne uppgifterne, kunna antagas hafva blifvit utöfver egna behof till andre orter försålda, såväl särskildt i de Län, der väfnadsslöjden inom vissa trakter utgör en hufvudsaklig binäring, såsom Gefleborgs, Wester-Norrlands och Hallands Län, som i sammanräknadt belopp för öfriga Län, der denna näring mindre allmänt idkas.

Nämnde väfnadstillverkningar hafva uppgifvits sålunda:

	år 1850.	1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Gefleborgs Län, gröfre linneväfnad fot	4,330,000.	3,994,000.	3,092,000.	2,733,000.	2,960,000.	3,127,500.
Wester-Norrlands d:o, gröfre och finare lärft..... »	714,000.	780,000.	800,000.	914,000.	1,021,000.	957,000.
Hallands d:o, ylle- och linneväfnader »	493,900.	522,000.	558,000.	539,000.	450,000.	500,000.
samt i öfriga Län, der husväfnadsslöjden är af mindre betydenhet, sammanräknade:						
	år 1850.	1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
fot	445,000.	784,000.	786,000.	834,400.	705,000.	565,000.

För den i Wester-Norrlands Län år 1859 åstadkomne tillverkning af finare lärftsväfnader hafva sistlidet år blifvit af dertill anvisade allmänna medel utbetalde premier till ett belopp af 2,868 R:dr 28 öre, som med 661 R:dr 96 öre understiger hvad nästföregående år för berörda ändamål utgick.

Rörande öfriga husslöjder hafva, enligt de från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insände näringsstabeller, några väsentliga förändringar under sistlidet år icke egt rum; och fortfar idkandet af de i Collegii sednast afgifna årsberättelse uppgifna slöjder å de orter, der de under längre tid utgjort föremål för allmogens sysselsättning.

Beträffande *handtverkerierna* har Collegium upprättat underdänigst bifogade sammandrag för sistlidet år Litt. C. D. och E. öfver de från vederbörande embetsmyndigheter, i enlighet med fastställda formulärer, uppgjorde och insände förteckningar på antalet af handtverkare i Städerne och Köpingarne samt handtverkare och gerningsmän på landet, jemte deras gesäller, läringar och öfrige arbetare, äfvensom å den bevillning till Eders Kongl. Majt och Kronan, som blifvit omförmälde idkare i och för deras rörelse påförd.

Förhållandet i omförmälda hänseenden under nedanstående år visar sig sålunda:

I Städerne och Köpingarne:

	år 1850.	1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Handtverksmästare och handtverksidkande qvinnor: antal	7,685.	7,672.	7,844.	7,776.	7,836.	7,703.
Deras Gesäller »	6,865.	7,541.	8,074.	7,656.	7,480.	7,321.
Läringar »	8,753.	7,621.	7,819.	8,134.	8,134.	8,264.
Andre arbetare »	1,712.	1,728.	1,999.	2,531.	2,431.	2,805.
	25,015.	24,562.	25,736.	26,097.	25,881.	26,093.

Införseln af rått socker utgjorde:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
ø 32,593,612.	35,069,203.	29,188,242.	32,697,507.	35,707,246.

och af raffineradt, såsom topp-, kandi- och kak-socker m. m.

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
ø 2,807,380.	2,068,033.	461,601.	3,010,696.	3,671,166.

Utförseln af inom Riket beredt toppsocker och sirup uppgick sistlidna år till endast 9,247 ø.

11:o **Tobaks- och Snusfabrikerna.** Vid 103 sådana fabriker och med 1,883 arbetare bereddtes sistlidet år diverse slags rök- och tugg-tobak samt snus för ett sammanräknadt värde af 4,570,143 R:dr. — De störste tillverkarne voro W. Hellgren & Comp. i Stockholm, F. H. Kockum i Malmö, Prytz & Wienchen i Götheborg och J. F. Ljunglöf i Stockholm, med tillverkningsvärden mellan 384,000 och 321,000 R:dr.

Tillverkningen vid samtliga Tobaksfabrikerna besteg sig till:

	år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Tobak.....	ø 2,476,441.	2,633,979.	1,907,369.	2,314,760.	2,617,094.
Snus	» 3,864,284.	3,859,330.	3,639,394.	4,112,159.	4,008,315.

Införseln af tobaksblad och stjelk var:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
ø 5,941,280.	4,438,418.	4,603,650.	4,400,004.	5,670,965.

samt af karfvad och spunnen tobak, cigarrer och smus:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
ø 66,001.	51,177.	45,742.	60,514.	64,071.

Af inom Riket åstadkomna tobaksfabrikater utfördes sistlidet år 4,791 ø.

12:o **Läderfabrikerna** voro sistlidet år 598, deraf 395 på landet, med 2,064 arbetare, och hade en tillverkning af sul- och smorläder samt beredda skinn till uppgifvet värde af 4,244,785 R:dr.

Tillverkningsbeloppet i kvantitet utgjorde:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
ø 2,741,544.	2,644,445.	2,735,639.	2,850,714.	3,146,081.
St. 335,256.	339,652.	366,527.	366,180.	379,168.

Den betydligaste läder- och skinnberedningen verkställdes sistlidet år hos Fabriksidkarne A. W. Lundin i Stockholm, O. Wallgren och A. Westblad i Örebro, O. Kullman i Stockholm samt J. E. Lindes Sterbhus i Gefle, uppgående hos den förstnämnde till 230,949 ø läder och 4,550 stycken skinn samt hos den sistnämnde till 111,000 ø läder och 3,735 stycken skinn. Sammanlagda tillverkningen vid 10 läderfabriker i Stockholm utgjorde 714,265 ø läder och 13,149 stycken skinn, vid 6 fabriker i Örebro 363,334 ø läder och 17,300 stycken skinn, samt vid 6 fabriker i Gefle 320,336 ø läder och 6,395 stycken skinn.

Införseln af oberedda hudar och skinn uppgick till:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
ø 4,579,688.	2,708,412.	3,268,286.	4,478,900.	6,535,200.

samt af beredt läder och skinn:

år 1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
ø 73,584.	58,921.	49,440.	85,501.	283,974.

Utförsel af inrikes beredt läder och skinn egde rum sistlidet år till ett belopp af 2,364 ø.

13:o **Fabrikerna för åstadkommande af glas,** 21 till antalet och alla å landet, hade sistlidna år en tillverkning af taffel- och annat fönsterglas, värderadt till 694,490 R:dr, och diverse glaskärl, i värde upptagna

På Landet:

	år 1850.	1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Män och qvinnor, som drifva handtverksverkstäder: antal	1,659.	2,198.	2,405.	2,304.	2,829.	3,085.
Deras Gesäller..... »	323.	407.	496.	466.	552.	584.
Lärlingar..... »	528.	654.	687.	746.	758.	838.
Andre arbetare..... »	382.	553.	510.	486.	604.	684.
	2,892.	3,812.	4,098.	4,002.	4,743.	5,191.
s. k. Gerningsmän..... »	10,205.	11,436.	11,284.	12,364.	13,590.	14,135.
Deras biträden eller arbetare..... »	5,697.	5,108.	5,162.	5,064.	4,799.	4,706.
	15,902.	16,544.	16,446.	17,428.	18,389.	18,841.

För handtverksrörelse erlagd bevillning:

	år 1850.	1856.	1857.	1858.	1859.	1860.
Af Handtverkare i Städerne och Köpingarne..... R:dr	123,811.	85,205.	85,230.	81,899.	112,146.	112,147.
Af dem, som å landet drifva handtverksverkstäder »	4,488.	4,837.	5,392.	5,249.	6,695.	7,051.
Af Gerningsmän..... »	18,583.	13,612.	14,662.	14,897.	17,673.	18,517.

Collegium får slutligen i underdånighet öfverlemnna sammandrag under Litt. F. och G. öfver de från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Länen samt Magistraterna i Städerne inkomne uppgifter å antalet år 1860 af de personer å landet och i städerne, som med behörigt tillstånd, enligt 12 och 26 §§ af 1846 års Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordning, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkommit handtverks- och andre tillverkningar, af hvilka sammandrag inhemtas, att antalet af förenämnde personer i Rikets samtliga städer uppgifvits till 4,776 af man- och 1,147 af qvinnokönet eller tillsammans 5,923 och å landet till 813 personer.

Af slöjdvaror, i Tull-Taxan ej specificerade, har sistlidet år utförts för ett värde af 2,344 R:dr.

Collegium framhårdar med djupaste vördnad,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter
F. ÅKERMÄN.

J. N. BORELIUS.

G. Hegardt.

Stockholm den 19 November 1861.

Rättelser:

Sid. 3 rad. 12 och 13 *står:* Den med hänsyn till kvantiteten betydligaste

läs: Den betydligaste

Sid. 3 rad. 14 *står:* Till värdet var tillverkningen vid

läs: Dernäst var tillverkningen vid Strömsbro väfveri vid Gefle och

Litt. A.

Jemförelse-Sammandrag

för åren 1850, 1859 och 1860.

General-Sammandrag öfver de vid Fabrikerna och Manufakturerna befintliga stolar och arbetare samt tillverkningsvärdet under nedanskrifna år.

	År 1850.				År 1859.				År 1860.			
	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde. R:dr R:mt.	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde. R:dr R:mt.	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde. R:dr R:mt.
Klädes-fabriker	160	1,015	4,932	10,376,786	96	682	2,837	7,657,738	99	766	2,981	9,190,932
Hel- och Halfylleväfnads-fabriker	} 29	720	988	896,553	30	2,774	2,462	5,452,079	} 6	664	994	1,501,175
Bomulls- och Linneväfnads dito												
Mekaniska Bomulls-spinnerier	12	—	2,131	4,799,850	20	—	3,746	9,543,052	20	—	4,021	12,181,947
Segel- och Tältduks-fabriker	15	243	1,256	606,159	3	76	639	510,290	4	76	651	526,197
Siden-fabriker	18	593	845	1,452,155	6	298	399	809,159	5	328	422	930,248
Band- dito	10	74	101	75,760	11	65	84	55,986	11	86	99	93,733
Strump- dito	22	240	373	130,212	16	308	801	487,532	16	335	865	611,421
Kattuns-tryckerier	17	—	121	133,832	16	—	118	110,925	13	—	95	154,198
Färgerier	426	—	1,612	986,178	453	—	1,680	1,324,007	464	—	1,723	1,587,171
Sockerraffinerings-verken	19	—	613	6,936,901	10	—	1,065	10,740,959	12	—	1,219	11,924,681
Tobaks- och Snus-fabriker	86	—	1,215	2,130,480	103	—	1,884	4,314,381	103	—	1,883	4,570,143
Läder-fabriker	548	—	1,717	1,604,552	600	—	1,974	3,815,954	598	—	2,064	4,244,785
Glasbruk	16	—	795	1,012,438	21	—	1,313	1,456,899	21	—	1,156	1,515,016
Pappersbruk	92	—	1,171	1,145,799	85	—	1,736	2,540,454	87	—	1,763	3,066,145
Oljelagerier	60	—	230	760,248	43	—	173	1,058,708	43	—	183	1,076,009
Porcellainesbruk	2	—	618	457,500	2	—	523	826,955	2	—	452	885,074
Såp- och Tvål-fabriker	15	—	53	217,845	13	—	100	767,961	13	—	106	858,946
Stearinljus- dito	3	—	46	33,076	3	—	90	455,750	3	—	89	520,300
Mekaniske verkstäder	21	—	809	682,215	67	—	2,573	3,256,386	71	—	2,913	3,580,355
Porterbryggerier	1	—	126	191,925	2	—	166	499,286	2	—	170	579,590
Stenkärls- och Kakelugns-fabriker	44	—	305	174,718	59	—	536	351,694	63	—	538	341,906
Talgljus-fabriker	16	—	59	84,443	15	—	80	312,970	14	—	107	383,151
Repslagerier	24	—	170	147,453	22	—	189	220,384	22	—	185	221,116
Ur-fabriker	135	—	292	51,964	136	—	319	72,830	132	—	306	75,491
Kort- dito	11	—	81	49,831	8	—	50	63,730	7	—	52	88,328
Tapetmalerier och Tapet-fabriker	10	—	113	80,440	16	—	184	134,742	17	—	216	175,075
Kemiska tillverkningar af Färger och Syror	21	—	72	64,957	14	—	56	181,956	16	—	62	235,659
Fullfärdiga Åkdons-fabriker	16	—	106	97,155	18	—	192	191,225	19	—	196	238,041
Tändsticks-fabriker	6	—	287	92,433	13	—	929	375,890	14	—	1,167	455,510
Mekaniska Ull- och Lingarns-spinnerier	1	—	90	73,897	3	—	120	64,105	8	—	129	224,720
Kemiskt tekniska fabriker	6	—	37	33,554	15	—	99	114,332	13	—	84	108,570
Kork-fabriker	5	—	25	24,950	13	—	103	121,325	13	—	151	152,416
Cichorie- dito	2	—	40	50,832	6	—	110	99,239	6	—	99	104,077
Diverse smärre fabriker	644	19	1,998	774,900	540	14	1,984	1,035,420	545	17	1,939	1,025,049
Summa	2,513	2,904	23,427	36,431,991	2,478	4,217	29,314	59,024,303	2,509	4,710	30,757	67,988,020
Härförutan Motala mekaniske verkstad	—	—	—	659,532	—	—	—	1,307,450	—	—	—	1,121,200

Vid nedanskrifna Fabriker hafva under loppet af åren 1850, 1859 och 1860 blifvit tillverkade:

		År 1850.	År 1859.	År 1860.
Klädes-fabriker.				
Fint Kläde	fot	675,754	16,494	6,246
Medelfint dito	»	619,996	46,912	54,787
Groft dito	»	732,064	1,491,866	1,774,285
Diverse väfnader	»	728,500	700,846	1,835,318
Dito dito	stycken	9,854	4,559	5,879
Hel- och Halfylleväfnads-fabriker.				
Hel- och halfylletyg	fot	—	—	3,038,630
Dukar och Shawlar	stycken	—	—	51,001
Diverse väfnader	fot	—	—	72,257
Etoffs-fabriker.				
Flanell, hel- och halfylle-	fot	22,650	24,230	29,438
Flaggduk och Mattväfnad	»	76,290	47,716	57,566
Bomulls- och Linneväfnads-fabriker.				
Bomullslärf, Cambric, Shirting, Callico och andra Bom- ullstyger	fot	4,148,668	24,014,128	24,705,931
Dukar	stycken	33,656	59,593	13,900
Diverse Bomulls- och Linne-väfnader	fot	488,266	6,413,728	7,746,139
Dito dito dito	stycken	48,043	23,066	729
Mekaniska Bomulls-spinnerier.				
Bomullsgarn	skålpund	5,734,332	12,072,693	14,711,345
Segelduks-fabriker.				
Segel- och Tältduk	fot	1,502,828	1,279,739	1,362,776
Buldan, Pressenningsduk m. m.	»	146,290	152,950	138,076
Siden-fabriker.				
Taft	fot	67,156	12,322	16,864
Satin	»	48,898	12,578	17,730
Flor	»	3,968	3,482	4,450
Dukar	stycken	445,754	136,327	151,479
Diverse väfnader	fot	313,666	191,994	181,486
Dito dito	stycken	168	930	1,817

		År 1850.	År 1859.	År 1860.
Band-fabriker.				
Sidenband	stycken	26,420	13,367	17,117
Dito	fot	18,248	18,798	21,292
Bomullsband	stycken	46,025	52,794	60,059
Dito	fot	2,000	12,000	12,000
Ylleband	»	—	24,000	24,000
Diverse band	stycken	—	68	136
Snören	»	146	—	90
Strump-fabriker.				
Strumpor, Ylle-.....	par	18,821	35,015	37,546
Bomulls-	»	72,950	152,722	120,330
dels Ylle-, dels Bomulls-	»	—	—	66,135
Kalsonger, Ylle-	»	638	841	460
Bomulls-	»	9,583	30,147	16,052
dels Ylle-, dels Bomulls-.....	»	—	—	21,292
Tröjor, Ylle-.....	stycken	1,742	12,386	2,022
Bomulls-	»	1,260	38,211	13,222
dels Ylle-, dels Bomulls-.....	»	—	—	55,266
Diverse väfnader	par	1,995	43,743	329,872
Dito dito	stycken	12,683	89,844	144,966
Dito dito	fot	254	—	—
Kattuns-tryckerier.				
Kattun- och Möbeltyg.....	fot	171,768	4,800	1,500
Shawlar och Dukar	stycken	198,016	6,360	71,760
Diverse tryckta tyger	fot	52,032	1,324,226	1,488,340
Dito dito	stycken	—	31,200	—
Sockerbruk.				
Kanarie- och Raffinad-socker	skålpund	7,624,227	8,445,267	11,743,665
Melis-socker	»	2,523,051	4,967,349	3,913,535
Lump- och Puder-socker m. m.	»	1,076,778	4,150,283	4,463,686
Kandi-socker	»	87,908	107,700	215,021
Kak-socker	»	2,182,045	4,610,339	4,982,090
Sirup	»	6,171,956	5,369,086	6,173,523
Tobaks-fabriker.				
Kardus-tobak	skålpund	749,835	891,377	1,143,777
Cigarrer.....	»	161,474	471,549	487,967
Rull- och Press-tobak m. m.	»	834,615	951,834	985,350
Snus.....	»	2,568,960	4,112,159	4,008,315

	År 1850.	År 1859.	År 1860.
Läder-fabriker.			
Sulläder..... skålpund	1,292,319	1,906,059	2,103,588
Smorläder »	514,443	942,655	1,040,353
Skin stycken	296,443	366,180	379,168
Dito skålpund	—	2,000	2,135
Glasbruk.			
Taffel- och Fönster-glas..... kistor	8,701	9,269	9,816
Diverse glaskärl..... R:dr R:mt	503,061	728,140	820,526
Pappersbruk.			
Regal-, Imperial- och Median-papper ris	1,433	185	321
Post-papper »	12,490	1,496	4,507
Dito skålpund	—	9,600	125,400
Skrif- och Konzept-papper ris	46,941	51,640	60,790
Dito dito skålpund	—	245,700	543,900
Tryck-papper ris	31,719	37,477	43,191
Dito dito skålpund	—	872,000	1,133,800
Kardus-papper ris	20,156	28,343	24,874
Dito dito skålpund	—	2,027,400	1,859,200
Makulatur- och Grå-papper..... ris	62,805	55,155	64,287
Dito dito skålpund	—	1,800	61,700
Socket-papper ris	1,983	508	729
Dito dito skålpund	—	—	114,800
Diverse sorter papper ris	44,318	37,276	41,163
Dito dito skålpund	—	2,771,200	1,808,400
Dito dito stycken	—	9,807,328	7,684,916
Dito dito rullar	1,096	27,462	41,327
Dito dito bundtar	1,106	747	852
Oljeslagerier.			
Lin- och Rof-olja kannor	353,162	460,443	458,089
Oljekakor..... centner	35,868	47,879	48,924
Såpsjuderier.			
Såpa..... skålpund	1,193,700	3,285,060	3,834,300
Stearinljus-fabriker.			
Stearinljus skålpund	43,600	530,000	677,000

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Kammar-Kontor den 16 November 1861.

E. G. Leyonmarck.

Litt. B.

Förteckning

å de Patenter, som blifvit af Kongl. Commerce-Collegium utfärdade år 1860, nemligen för:

- HALLBERG, C., Gördelmakaremästare, den 13 Januari, under 6 år, å tillverkning af ett slags s. k. vigtlödjor;
 SÄFVERSTRÖM, C. U., Inspektor, den 13 Januari, under 3 år, å ett slags skur- och polerpulver;
 ISBERG, P., Handlande, den 18 Januari, under 8 år, å tillverkning af ett slags taktegel;
 EKMAN, C., Bruksehare, den 21 Januari, under 10 år, å ett sätt att gjuta kammarladdnings- och vanliga jernkanoner med öppen kanal eller öfver s. k. kärna;
 EASTON AMOS & SONS, Engelske undersäter, den 25 Januari, under 8 år, å en machin för förmalning af lump och halftyg till pappersmassa;
 BROCK, J. VAN, från Paris, den 4 Februari, under 5 år, å ett sätt att sammanfoga machinremmar;
 LANDSTRÖM, C. G., Sjökapten, den 25 Februari, under 7 år, å ett sätt att medelst särskild machin tillverka skoppligg och andra pinnar af trä;
 RISÉN, O. H., Studerande, den 28 Februari, under 8 år, å en machin för direkt upptecknande i skrift af musik, som utföres å klaviatur-instrument;
 ERICSSON, E. N., Målaremästare, den 7 Mars, under 8 år, å konstruktionen af ett slags flyttbar ställning för byggnadsreparationer;
 MAURER, J. J., Professor, den 15 Mars, under 8 år, å ett slags propeller-inrättning att användas så väl i vatten som i luft;
 SEIJMER, J. A., Bleckslagaremästare, den 17 Mars, under 8 år, å en värmnings- och fuktsugnings-apparat af viss beskaffenhet;
 APPELBERG, C. L., Klädes-fabriksidkare, den 17 Mars, under 8 år, å sätt att bereda vattentäta kläden, vadmal och halfyllegods;
 ELMQVIST, A. M., Bleckslagaremästare, den 31 Mars, under 3 år, å vissa förbättringar i konstruktionen af waterclosets;
 BJÖRKLUND, R. T., Ingeniör, den 31 Mars, under 7 år, å ett sätt att tillverka snusdosor och tobaksaskar af messing, koppar eller annan tånjbar metall;
 HOLMGREN, J. R., Sprutmästare i Stockholm, den 20 April, under 8 år, å vissa förbättringar i konstruktionen af vattenuppfördringsverk;
 CEDERGRÉN, O. N. G., den 21 April, under 8 år, å ett slags roterande *torus*machiner;
 HOLM, W. Th., Handelsbokhållare, och LOYND, D., Spinnmästare, den 5 Maj, under 7 år, å en förbättring i konstruktionen af den s. k. sträckmachinen i mekaniska bomullsspinnerier;
 KOCKUM, F. H., Fabriksidkare, den 9 Maj, under 5 år, å smörtjernor af viss beskaffenhet;
 DANCKWARDT, C., Lagman, den 18 Maj, under 6 år, å varmluftsmachiner af viss konstruktion;
 CLAUSEN, C. H., den 22 Maj, under 7 år, å ett slags lerälnings- och lerrensning-machiner;
 ERIKSSON, E., Konduktör, den 5 Juni, under 6 år, å ett sätt att anbringa rappning å korsverkshus;
 SASSE, E., Kapten i Kongl. Maj:ts Flottas Mekaniska Corps, den 8 Juni, under 10 år, å vissa förbättringar i konstruktionen och tillverkningen af så väl gjutna som smidda kanoner äfvensom till refflade lopp tjenligt beklädda projektiler;

- RUCHET, D. F. L., Grosshandlande i Paris, den 9 Juni, under 10 år, å en roterande machin, med ändamål att öfverföra drifkraften till hvad afstånd som helst; att komprimera luft; att uppdraga flytande ämnen, och att verka såsom ångmachin eller vattenhjul;
- CAMPBELL, W. och WORSTENHOLM, G., i Birmingham, den 14 Juni, under 12 år, å vissa förbättringar i machineri för tillverkning af smidd spik, äfvensom i behandlingen af det jern eller den metall, hvaraf sådan eller annat slags spik förfärdigas;
- BELOU, J., Civil-Ingeniör i Lyon, den 18 Juni, under 10 år, å ett slags drifkraft, kallad »Gazomoteur»;
- MOBERG, A., Civil-Ingeniör, den 18 Juni, under 8 år, å en förbättring i konstruktionen af vattenuppfodringsverk eller s. k. tillbringare;
- HAMMER, H. LORENTZEN, Skeppsbyggmästare, den 18 Juni, under 5 år, å cirkulärsågqvarn af särskild beskaffenhet;
- CELSING, L. G. VON, Bruksegare m. m., den 22 Juni, under 8 år, å ett slags kreaturs- och lastvåg;
- TENGGREN, C., Telegrafassistent, den 22 Juni, under 7 år, å en förbättring af galvaniska kolbatterier;
- COHADE, H. F., Spinnfabriksegare från Frankrike, den 23 Juni, under 10 år, å vissa maskiner, i hvilka drifkraften utgöres af de explosioner, som uppkomma genom afbränningen af detonerande blandningar;
- NORRMAN, A., Kopparslagaremästare, den 23 Juni, under 8 år, å vissa förbättringar i den apparat för tillverkning af bränvin, hvarå Norrman den 13 December 1858 erhållit Kongl. Collegii patent;
- ENGSTRÖM, C. C., Premier-Löjtnant vid Kongl. Maj:ts Flotta, den 5 Juli, under 10 år, å en method att gjuta kanoner, valsar, hydrauliska pressar eller andra större gjutpjeser, som hafva att vidkännas större tryck;
- SANDELIN, J. W., den 12 Juli, under 6 år, å flyttbara gaslampor jemte tillhörande s. k. mineralsprit;
- COIGNARD, L., Målare i Paris, den 12 Juli, under 8 år, å ett slags propellerinrättning;
- DAHLL, T., Mineralogie Kandidat från Norrige, den 18 Juli, under 8 år, å ett sätt att ur magnetkis och svafvelkis utdraga nickel och kobolt;
- ENGSTRÖM, C. C., Premier-Löjtnant vid Kongl. Maj:ts Flotta, den 20 Juli, under 10 år, å kammarladdningsmekanism af särskild konstruktion;
- DIDRON, F., Kapten i Kongl. Maj:ts Flotta, den 20 Juli, under 8 år, å ett slags projektiler;
- EASTON AMOS & SONS, Ingeniörer i London, den 20 Juli, under 8 år, å en machin för att befria pappersmassa från knut och annan orenlighet;
- BJÖRKLUND, R. T., Ingeniör, den 24 Juli, under 7 år, å ett sätt att å sammansatta modeller, medelst trä, drifva kärl af hopplödda messingscylindrar till hvad form som helst;
- MANIQUET, J. A. DE, Civil-Ingeniör i Paris, den 24 Juli, under 8 år, å ett slags inrättning för beredning på möl samt för spinning och tvinning af väfbara och för spånad tjenliga ämnen;
- ENGSTRÖM, C. C., Premier-Löjtnant vid Kongl. Maj:ts Flotta, den 24 Juli, under 8 år, å en uppfinning af projektiler och ammunition;
- CHAMPION, J., Machinfabrikant i Manchester, den 31 Juli, under 8 år, å vissa anordningar af spolstiften, vingarne och spolarne i maskinerier för beredning, spinning och tvinning af trådbara ämnen;
- CORELL, G. O., Inspektör, den 31 Juli, under 7 år, å vissa förbättringar i konstruktionen af kastmaskiner för spanmål;
- WESTLUND, C., den 31 Juli, under 8 år, å ett slags balansventil för ångmaskiner;
- SASSE, E., Kapten i Kongl. Maj:ts Flottas Mekaniska Corps, och LINDBERG, W., Civil-Ingeniör, den 23 Augusti, under 8 år, å vissa förbättringar i konstruktionen af ångöfverhettningssapparater;
- LEUCHS, C., & Co, Bolag i Nürnberg, den 27 Augusti, under 6 år, å en uppfinning att utaf rom och mjölke af fiskar och andra i salt- eller insjövatten lefvande djur, som innehålla ägghvita, bereda aluminium;
- CARLSSON, C. J., i Ramshammar, den 31 Augusti, under 5 år, å rist och risselmachin af särskild beskaffenhet;

- HEDLUND, P. O., Kontorist, den 31 Augusti, under 5 år, å ett slags mekanism för väfning med dubbelt inslag af enkla trådar;
- CLAYTON, T., den 31 Augusti, under 10 år, å vissa förbättringar i sättet att åstadkomma rökförbränning i eldstäder;
- JAMESON, J., Ingeniör i England, den 15 September, under 10 år, å särskildt konstruerade apparater för komprimerande och förtunnande af luftformiga fluida;
- SMITH, E., Fabriksidkare i Hamburg, den 15 September, under 6 år, å vattenkranar af viss konstruktion;
- STRÖMBERG, A., Landthandlande, den 15 September, under 7 år, å ett sätt att af potates tillverka socker och sirup;
- ANDERSSON, H., Bruksegare, den 21 September, under 6 år, å tillverkning af ett slags taktegel;
- STENSTRÖM, K. J., Grosshandlande, den 6 Oktober, under 7 år, å vissa förbättringar i konstruktionen af loggmachiner;
- CELSING, L. G. VON, Bruksegare m. m., den 6 Oktober, under 10 år, å särskildt konstruerade gasvällugnar för klen- och manufaktursmide.
- NABSTEDT, H., Bleckslagaremästare, den 13 Oktober, under 6 år, å ett sätt att å större afträdeshus tillämpa de förbättringar i konstruktionen af prevetstolar, hvarå han den 30 September 1858 erhållit Kongl. Collegii patent;
- ROSÉN, C. G., Justitiarie i Waxholm, den 27 Oktober, under 8 år, å varmvattenapparater af viss konstruktion;
- FORSGREN, A., Byggmästare den 30 Oktober, under 6 år, å en s. k. universal-skrufnyckel af särskild beskaffenhet;
- ALDERIN, J., Machinfabrikant, den 13 November, under 10 år, å ett slags echardonnösmachin;
- SEIDLER, E., och STOLLE, F. A., i Dresden, den 15 November, under 10 år, å eldningsapparater af viss konstruktion;
- VOGELER, J. A., Fabriksmästare, den 17 November, under 10 år, å ett slags machinväfstolar för tillverkning af schagg- och plysväfnader;
- SUNDBORG, C. J., Bronsfabriksidkare, den 20 November, under 7 år, å ett slags gasbrännare;
- HEEGAARD, A., Handlande i Köpenhamn, den 24 November, under 5 år, å tillverkning af särskildt konstruerade vattenuppfordrare, afspärrnings- och aftappningskranar samt kökskranar;
- ERICSSON, J., Civil-Ingeniör, den 24 November, under 13 år, å högtrycksluftmachiner af särskild konstruktion;
- KESSELER, C., Bruks-Ingeniör från Greifswald, den 5 December, under 10 år, å ett sätt att direkte af puddeljern äfvensom andra tånjbara metaller medelst valsning tillverka rör;
- MULLER, A., och LENCAUCHEZ, A., Ingeniörer i Paris, den 8 December, under 10 år, å vissa sätt att i masugn behandla zinkmalmer och andra malmer;
- TOLLÉN, C., f. d. Garfvare, den 8 December under 6 år, å ett sätt att bereda läder, så att det blir vattentätt;
- TOOTH, W. H., Ingeniör i London, den 13 December, under 10 år, å ett slags apparat för tillverkning, smältning eller förädling af jern och stål samt för åstadkommande af arbeten utaf puddladt stål och jern;
- PAULI, F., den 24 December, under 4 år, å tillverkning af ett slags askar; och
- GÖRANSSON, G. F., Grosshandlande, den 24 December, under 10 år, å en viss förbättring i konstruktionen af ugnar att användas vid tillverkning af jern och stål.
-

Litt. C.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handverkare med deras Gesäller, Lärlingar och andre Arbetare år 1860.

	Män.	Qvinnor.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
I Städerne:					
Alingsås.....	44	2	36	52	23
Arboga	61	—	45	51	2
Askersund	28	—	14	15	1
Borås.....	62	8	39	31	3
Calmar.....	94	1	76	141	—
Carlshamn	90	8	79	127	10
Carlskrona	212	29	111	210	21
Carlstad	79	6	98	67	5
Christianstad	132	3	106	242	8
Christinehamn	36	3	30	50	—
Cimbrishamn	30	—	12	49	—
Ekesjö	52	11	35	54	—
Engelholm.....	66	6	50	51	6
Enköping	59	4	24	24	—
Eskilstuna.....	208	15	234	433	353
Fahlun.....	63	3	105	109	9
Falkenberg	33	7	20	14	—
Falköping	22	—	9	—	—
Gefle	124	14	104	134	6
Grenna.....	25	5	11	9	10
Götheborg.....	324	25	358	442	59
Halmstad	72	2	64	75	2
Hedemora	38	5	23	19	20
Helsingborg.....	103	7	74	145	1
Hernösand	57	5	46	44	2
Hjo	26	4	26	25	—
Hudiksvall	59	9	58	41	13
Jönköping.....	119	4	97	104	9
Kongelf	30	—	13	10	2
Kongsbacka.....	27	—	6	1	14
Köping.....	44	3	36	25	—
Laholm	37	3	16	8	—
Transport	2,456	192	2,055	2,802	579

	Män.	Qvinnor.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
Transport	2,456	192	2,055	2,802	579
Landskrona	104	3	65	86	—
Lidköping	101	10	75	90	78
Lindesberg	20	—	2	—	—
Linköping	141	28	156	172	23
Luleå	51	4	18	22	2
Lund	153	12	118	102	15
Malmö	262	18	170	315	51
Mariefred	23	4	21	28	—
Mariestad	52	6	38	36	9
Marstrand	13	—	5	3	4
Nora	34	1	23	11	1
Norrköping	174	11	380	415	120
Norrteje	42	—	19	23	2
Nyköping	74	7	61	79	11
Oscarshamn	26	4	33	34	9
Philipstad	27	2	18	19	—
Piteå	35	2	16	20	3
Sala	32	2	17	19	—
Sigtuna	16	1	8	6	—
Skanör	2	—	1	1	—
Skara	42	2	15	26	—
Skenninge	47	5	48	41	17
Sköfde	57	8	29	61	10
Stockholm	1,282	63	2,591	2,355	1,677
Strengnäs	30	1	12	34	1
Strömstad	28	—	22	13	5
Sundsvall	105	10	81	10	—
Säther	11	3	8	9	—
Söderhamn	67	3	58	52	6
Söderköping	33	2	25	35	9
Södertelje	28	—	28	16	—
Sölvesborg	40	2	12	25	6
Thorshälla	20	—	8	16	—
Trosa	19	2	8	6	—
Uddevalla	69	4	78	83	8
Ulricehamn	21	2	9	4	4
Umeå	41	—	24	16	—
Upsala	164	26	177	228	60
Wadstena	51	3	46	55	9
Transport	5,993	443	6,578	7,368	2,719

	Män.	Qvinnor.	Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.
Transport	5,993	443	6,578	7,368	2,719
Warberg	52	2	36	36	10
Waxholm	24	—	14	—	12
Wenersborg	55	4	64	67	1
Westervik	70	8	75	83	16
Westerås	60	11	92	107	—
Wexiö	77	7	54	86	3
Wimmerby	26	5	18	22	8
Wisby	97	10	24	70	—
Ystad	101	4	70	116	—
Åmål	47	—	29	47	1
Örebro	117	5	125	83	3
Öregrund	7	1	1	3	1
Östhammar	20	4	11	7	5
Östersund	44	1	16	28	5
Summa	6,790	505	7,207	8,123	2,784
I Städer, som lyda under landsrätt:					
Borgholm	14	1	4	3	—
Haparanda	17	—	2	4	—
Skellefteå	12	—	1	—	—
Summa	43	1	7	7	—
I Köpingar:					
Arvika	58	7	23	13	3
Båstad	21	2	16	17	—
Christianopel	—	1	—	—	—
Figeholm	1	—	1	—	—
Ljungby	18	—	2	11	—
Lysekihl	—	—	—	—	—
Malmköping	19	2	6	13	2
Motala	63	4	29	19	11
Mönsterås	10	—	2	11	—
Mörbylånga	2	—	—	—	—
Pataholm	3	—	—	—	—
Ronneby	32	2	—	—	—
Trelleborg	83	—	17	49	5
Waldemarsvik	6	—	5	—	—
Örnsköldsvik	25	5	6	1	—
Summa	341	23	107	134	21

	Handtverkare.					Gerningsmän.	
	Män.	Qvinnor.	Antagne Arbetare.			Mästare.	Arbetare.
			Gesäller.	Lärlingar.	Andre Arbetare.		
På Landet:							
Blekinge Län	12	2	10	6	5	194	108
Calmar dito	27	3	15	26	—	672	317
Christianstads dito	872	1	114	239	93	1,160	564
Elfsborgs dito	18	—	7	8	6	706	24
Gefleborgs dito	24	—	11	6	2	652	90
Gottlands dito	—	—	—	—	—	317	77
Götheborgs och Bohus dito	104	12	42	38	15	492	93
Hallands dito	128	—	15	63	6	327	55
Jemtlands dito	—	—	—	—	—	264	41
Jönköpings dito	71	1	5	12	34	313	183
Kopparbergs dito	17	—	5	6	—	197	61
Kronobergs dito	102	—	25	15	6	312	223
Malmöhus dito	363	10	214	252	104	1,870	724
Norrbottnens dito	53	—	—	8	—	2	—
Skaraborgs dito	29	1	11	26	3	779	323
Stockholms dito	53	—	35	16	28	936	210
Södermanlands dito	289	—	18	42	69	528	163
Upsala dito	11	—	1	2	6	527	150
Wermlands dito	161	—	9	54	27	546	85
Westerbottens dito	47	—	5	—	—	101	—
Wester-Norrlands dito	—	—	—	—	—	547	113
Westmanlands dito	3	—	—	—	5	616	227
Örebro dito	403	—	20	11	155	503	202
Östergötlands dito	267	1	22	8	120	1,574	673
Summa	3,054	31	584	838	684	14,135	4,706

Litt. D.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevilling, hvartill Fabrikanter och Manufakturister samt Handtverkare i Städerne och Köpingarne blifvit taxerade år 1860.

I Städerne:	Fabrikanter och Manufakturister.		Handtverkare.			Fabrikanter och Manufakturister.		Handtverkare.	
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.		R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
Alingsås	44	25	375	25	Transport	13,719	23	27,490	74
Arboga	112	—	347	—	Laholm	40	—	155	—
Askersund	131	—	186	—	Landskrona	1,206	—	1,043	—
Borås	801	23	433	99	Lidköping	37	—	702	—
Calmar	361	50	1,135	—	Lindesberg	9	—	143	50
Carlshamn	442	—	849	—	Linköping	326	12	1,752	81
Carlskrona	238	50	1,954	—	Luleå	28	—	383	—
Carlstad	124	75	1,084	—	Lund	381	50	1,598	75
Christianstad	211	75	1,989	—	Malmö	1,930	—	3,122	—
Christinehamn	—	—	184	50	Mariefred	33	—	154	50
Cimbrishamn	96	—	173	50	Mariestad	57	—	500	—
Ekesjö	50	50	256	50	Marstrand	—	—	51	50
Engelholm	90	—	364	—	Nora	32	—	231	—
Enköping	40	50	329	50	Norrköping	9,357	50	3,126	—
Eskilstuna	303	—	1,669	—	Norrtelge	155	25	222	25
Fahlun	99	75	854	25	Nyköping	639	60	630	—
Falkenberg	57	—	152	—	Oscarshamn	63	—	184	—
Falköping	58	—	108	—	Philipstad	18	—	185	50
Gefle	1,513	75	1,787	50	Piteå	27	—	214	—
Grenna	52	—	144	—	Sala	199	50	236	—
Göteborg	6,820	—	8,182	75	Sigtuna	30	—	99	50
Halmstad	265	—	893	75	Skanör	—	—	7	—
Hedemora	28	—	203	—	Skara	9	—	195	50
Helsingborg	279	50	1,071	—	Skenninge	49	—	340	—
Hernösand	125	—	583	—	Sköfde	—	—	299	75
Hjo	105	—	186	—	Stockholm	11,311	25	54,198	39
Hudiksvall	107	—	430	—	Strengnäs	43	—	184	—
Jönköping	906	—	945	—	Strömstad	—	—	168	25
Kongelf	33	—	116	50	Sundsvall	61	—	1,051	50
Kongsbacka	47	—	193	—	Säther	43	50	51	50
Köping	176	25	310	75	Söderhamn	45	—	367	—
Transport	13,719	23	27,490	74	Transport	39,850	45	99,057	94

	Fabrikanter och Manufakturister.		Handverkare.			Fabrikanter och Manufakturister.		Handverkare.	
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.		R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
Transport	39,850	45	99,087	94	Under landsrätt lydande				
					Städer:				
Söderköping	122	—	252	—	Borgholm	16	50	37	—
Södertelge	153	—	187	—	Haparanda	45	—	68	75
Sölvesborg	75	50	159	50	Skelefteå	—	—	72	—
Thorshälla	60	—	79	—					
Trosa	12	—	82	25	Summa	61	50	177	75
Uddevalla	553	95	610	—					
Ulricehamn	60	—	134	—	Köpingar:				
Umeå	135	—	314	50	Arvika	18	50	171	25
Upsala	265	—	2,101	—	Bergqvara	5	75	—	—
Wadstena	10	50	343	50	Båstad	47	—	100	—
Warberg	106	—	374	—	Christianopel	12	—	12	—
Waxholm	—	—	154	50	Figeholm	5	—	6	—
Wenersborg	268	50	530	25	Ljungby	4	50	4	50
Westervik	119	50	638	75	Lysekihl	18	—	—	—
Westerås	494	—	851	—	Malmköping	31	50	54	75
Wexiö	279	50	476	—	Motala	33	—	257	50
Wimmerby	12	—	143	—	Mönsterås	47	25	28	50
Wisby	267	—	1,359	—	Mörbylånga	12	—	3	—
Ystad	420	75	720	50	Pataholm	28	—	6	—
Åmål	146	88	264	88	Ronneby	59	25	329	50
Örebro	655	50	1,230	50	Trelleborg	46	50	235	50
Öregrund	6	—	48	—	Waldemarsvik	21	—	56	—
Östhammar	24	—	149	—	Örnsköldsvik	21	—	48	—
Östersund	180	50	367	—					
Summa	44,277	53	110,657	07	Summa	410	25	1,312	50

Litt. E.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver den Bevilling, hvarill Fabrikanter, Manufakturister, Handtverkare och Gerningsmän på landet blifvit taxerade år 1860.

	Fabrikanter och Manufakturister.		Handtverkare.		Gerningsmän.	
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.
Blekinge Län	319	25	36	25	261	25
Calmar dito	601	24	48	37	760	10
Christianstads dito	602	25	1,816	15	1,864	35
Elfsborgs dito	3,992	78	81	—	1,026	65
Gefleborgs dito	381	55	74	50	835	50
Gottlands dito	56	05	—	—	428	05
Götheborgs och Bohus dito	7,796	79	968	62	690	75
Hallands dito	370	87	160	90	346	65
Jemtlands dito	48	—	—	—	471	50
Jönköpings dito	702	25	263	25	491	30
Kopparbergs dito	291	30	38	25	289	25
Kronobergs dito	457	80	141	50	344	—
Malmöhus dito	480	50	1,257	75	3,239	35
Norrbottnens dito	64	50	75	25	2	50
Skaraborgs dito	565	16	63	25	974	85
Stockholms dito	707	52	205	90	1,037	95
Södermanlands dito	540	86	407	50	570	75
Upsala dito	34	—	16	75	391	50
Wernlands dito	380	85	296	45	558	10
Westerbottens dito	68	—	82	25	145	25
Wester-Norrlands dito	214	24	—	—	673	—
Westmanlands dito	52	50	6	75	693	85
Örebro dito	141	50	691	05	656	10
Östergöthlands dito	1,954	38	318	87	1,764	75
Summa	20,824	14	7,050	56	18,517	30

Litt. F.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne uppgifter å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverks-arbeten i Städer och Köpingar.

	Män.	Qvinnor.	Summa.		Män.	Qvinnor.	Summa.
Alingsås	8	2	10	Transport	2,319	449	2,768
Arboga	47	2	49	Nyköping	61	12	73
Askersund	22	5	27	Oscarshamn	32	13	45
Borås	29	14	43	Philipstad	26	14	40
Calmar	111	17	128	Piteå	24	7	31
Carlshamn	70	13	83	Sala	30	15	45
Carlskrona	58	17	75	Sigtuna	10	—	10
Carlstad	43	3	46	Skanör	2	—	2
Christianstad	24	—	24	Skara	27	8	35
Christinehamn	41	27	68	Skenninge	28	15	43
Cimbrishamn	6	—	6	Sköfde	—	—	—
Ekesjö	42	19	61	Stockholm	1,125	302	1,427
Engelholm	27	1	28	Strengnäs	25	14	39
Enköping	25	1	26	Strömstad	18	3	21
Eskilstuna	29	8	37	Sundsvall	93	20	113
Fahlun	23	8	31	Säther	5	—	5
Falkenberg	9	1	10	Söderhamn	17	7	24
Falköping	8	4	12	Söderköping	30	10	40
Gefle	149	79	228	Södertelge	31	17	48
Grenna	26	5	31	Sölvesborg	16	—	16
Göteborg	216	46	262	Thorshälla	4	—	4
Halmstad	50	11	61	Trosa	2	2	4
Hedemora	21	8	29	Uddevalla	40	14	54
Helsingborg	27	7	34	Ulrichamn	4	—	4
Hernösand	45	—	45	Umeå	38	7	45
Hjo	7	6	13	Upsala	76	3	79
Hudiksvall	41	11	52	Wadstena	49	7	56
Jönköping	135	9	144	Warberg	28	3	31
Kongelf	8	—	8	Waxholm	—	—	—
Kongsbacka	5	—	5	Wenersborg	23	16	39
Köping	28	18	46	Westervik	97	55	152
Laholm	15	—	15	Westerås	65	4	69
Landskrona	36	—	36	Wexjö	71	45	116
Lidköping	40	—	40	Wimmerby	40	5	45
Lindesberg	20	—	20	Wisby	100	26	126
Linköping	115	31	146	Ystad	22	—	22
Luleå	31	5	36	Åmål	20	11	31
Lund	231	4	235	Örebro	98	21	119
Malnö	224	—	224	Öregrund	8	2	10
Mariefred	28	—	28	Östhammar	22	1	23
Maricstad	15	3	18	Östersund	50	19	69
Marstrand	4	—	4				
Nora	18	6	24	Summa	4,776	1,147	5,923
Norrköping	139	49	188				
Norrtegel	23	9	32	Ronneby köping	29	—	29
Transport	2,319	449	2,768				

Litt. G.

Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium inkomne oppgifter å sådane personer, som, enligt 12 och 26 §§ af Kongl. Fabriks- och Handtverks-Ordningen, såsom försörjningsmedel med egna händer till afsalu åstadkomma handtverksarbeten på Landet för år 1860.

	Män.	Qvinnor.	Summa.
Blekinge Län	207	—	207
Calmar dito	—	—	—
Christianstads dito	—	—	—
Elfsborgs dito	—	—	—
Gefleborgs dito	77	5	82
Gottlands dito	—	—	—
Göteborgs och Bohus dito	—	—	—
Hallands dito	—	—	—
Jemtlands dito	9	—	9
Jönköpings dito	216	—	216
Kopparbergs dito	—	—	—
Kronobergs dito	6	—	6
Malmöhus dito	—	—	—
Norrbottnens dito	—	—	—
Skaraborgs dito	3	—	3
Stockholms dito	90	—	90
Södermanlands dito	—	—	—
Upsala dito	—	—	—
Wermlands dito	—	—	—
Westerbottens dito	—	—	—
Wester-Norrlands dito	—	—	—
Westmanlands dito	115	—	115
Örebro dito	—	—	—
Östergöthlands dito	83	2	85
Summa	806	7	813

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
BIBLIOTEKET
STOCKHOLM 27

STOCKHOLM, 1861.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.